

Zemkopības ministrija

SABIEDRISKO ATTIECĪBU NODAĻA

Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981, tālr. 67027070

www.zm.gov.lv, pasts@zm.gov.lv

Informācija plašsaziņas līdzekļiem

06.01.2026.

Valdības 2023. gada lēmums par koksnes tirgus stabilizāciju deva vairāk nekā 52 miljonus eiro papildus valsts budžetā – bezdarbība nestu ap 50 miljonu zaudējumu

Zemkopības ministrijas eksperti 2025. gada nogalē ir veikuši izvērtējumu par valdības 2023. gada 19. decembrī pieņemtā lēmuma par koksnes tirgus stabilizāciju atbilstoši situācijai vietējā un globālajā tirgū ietekmi uz nozari un valsts ekonomiku. Secināts, ka lēmums atstājis pozitīvu ietekmi uz Latvijas meža nozari un valsts ekonomiku kopumā. Ja valdība nebūtu pieņēmusi lēmumu par koksnes tirgus stabilizāciju un 2024. gadā tiktu turpināta cenu indeksācija AS “Latvijas valsts meži” (LVM) piegādes līgumos iepriekš spēkā esošo izsoļu cenām, LVM ieņēmumu un peļņas samazinājums 2024. gadā būtu ievērojams. Taču valdības 19.12.2023. lēmums nodrošināja LVM koksnei atbilstošu tirgus cenu, vienlīdzīgus konkurences apstākļus Latvijas tirgū iesaistītajiem uzņēmumiem un lielākus ieņēmumus valsts budžetā. Iespējami vairāki scenāriji, cik pie tobrīd spēkā bijušajām LVM koksnes iepirkuma neadekvātajām cenām koksnes piegādes līgumi tiktu laužti, cik kokapstrādes uzņēmumi pārtrauktu darbību un cik darbinieki tiktu atlaisti, kas tiešā veidā negatīvi ietekmētu valsts (tai skaitā sociālā) budžeta ieņēmumus un izdevumus.

2023. gada rudenī, plānojot 2024. gada valsts budžetu, LVM dividenžu iemaksa bija paredzēta 58,5 miljonu eiro apmērā. Taču pēc valdības 2023. gada decembrī pieņemtā lēmuma par koksnes tirgus stabilizāciju LVM valsts budžetā dividendēs iemaksāja 111 miljonus eiro – divas reizes vairāk par plānoto. Šis konkrētais izmērāmais fakts norāda, ka valdība 2023. gada nogalē rīkojās atbilstoši situācijai, koksnes tirgū nodrošinot vienlīdzīgu konkurenci un valsts budžetā iekasējot ievērojami lielāku summu.

Valdības pieņemtajam lēmumam par koksnes tirgus stabilizāciju bijusi pozitīva ilgtermiņa un īstermiņa ietekme. Ilgtermiņa ietekme redzama kokapstrādes uzņēmumu, kas faktiski veido aptuveni 80% no 2. šķiras skujkoku zāģbaļķu pārstrādes apjoma Latvijā, veiktajās investīcijās pamatlīdzekļos, kas 2023. un 2024. gadā bija ap 150 miljoniem eiro. Bez valdības lēmuma par koksnes tirgus stabilizāciju investīcijas saruktu par aptuveni 70%, līdz ar to tiktu mazināta arī ienākumu stabilitāte darbiniekiem un kopējie nodokļu ieņēmumi valsts budžetā. Ietekme skartu nodarbinātību un nodokļu apjomu ne tikai meža, bet arī saistītajās nozarēs – tātad visu valsts ekonomiku kopumā. Bez pieņemtā valdības lēmuma, uzņēmumiem būtiski mazinot investīcijas, samazinātos arī Latvijas kokrūpniecības uzņēmumu konkurētspēja starptautiskajā tirgū, turklāt šī situācija pastiprinātos ilgtermiņā, jo investīciju samazināšanās izraisītu vēl lielāku nodokļu ieņēmumu kritumu turpmāk un ekonomisko stagnāciju. Sāktos līgumu laušana, kas novestu pie uzņēmumu darbības pārtraukšanas vai samazināšanas, darbinieku atlaišanas, piegādes traucējumiem un uzticamības zuduma tirgū, kā arī negatīvi ietekmētu valsts eksportu.

Ja valdība nebūtu pieņēmusi lēmumu par koksnes tirgus stabilizāciju, eksperti prognozē trīs iespējamo negatīvo seku scenārijus.

1. scenārijs – lēmums netiek pieņemts, 2024. gadā nodarbinātība kokrūpniecības uzņēmumos samazinās tādā pašā tempā, kā iepriekš (salīdzinot 2022. ar 2023. gadu), proti, par 7%.

Ietekme uz valsts budžetu 2024. gadā būtu saistīta ar samazinātiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) ieņēmumiem (ap 8 milj. eiro), kā arī veidotos lielāks slogs uz valsts sociālo budžetu – izmaksājamajiem pabalstiem (ap 2,2 milj. eiro), ieskaitot ietekmi uz saistītajām nozarēm. Uzlabojoties situācijai, nodarbinātība atgrieztos iepriekšējā līmenī pakāpeniski. Tas nozīmē, ja nebūtu šī valdības lēmuma, negatīvā ietekme uz valsts budžetu saglabātos arī 2025. gadā vismaz 50% apmērā no 2024. gada līmeņa. Tātad divu gadu summārā negatīvā ietekme uz valsts budžetu būtu ap 15 milj. eiro.

2. scenārijs – lēmums netiek pieņemts, 2024. gadā nodarbinātība kokrūpniecības uzņēmumos samazinās atbilstoši vidējām šo uzņēmumu prognozēm, proti, par 21%.

Ietekme uz valsts budžetu 2024. gadā būtu saistīta ar samazinātiem IIN un VSAOI ieņēmumiem (ap 16,5 milj. eiro), kā arī veidotos lielāks slogs uz valsts sociālo budžetu (ap 5,2 milj. eiro), ieskaitot ietekmi uz saistītajām nozarēm. Uzlabojoties situācijai, nodarbinātība atgrieztos iepriekšējā līmenī pakāpeniski. Tas nozīmē, ja nebūtu pieņemts informatīvajos ziņojumos ietvertais risinājums, negatīvā ietekme uz valsts budžetu saglabātos arī 2025. gadā vismaz 50% apmērā no 2024. gada līmeņa. Tātad divu gadu summārā negatīvā ietekme uz valsts budžetu būtu ap 30 milj. eiro.

3. scenārijs – lēmums netiek pieņemts, 2024. gadā nodarbinātība kokrūpniecības uzņēmumos samazinās atbilstoši negatīvākajām prognozēm, proti, par 39%.

Ietekme uz valsts budžetu 2024. gadā būtu saistīta ar samazinātiem IIN un VSAOI ieņēmumiem (ap 26 milj. eiro), kā arī veidotos lielāks slogs uz valsts sociālo budžetu (ap 9,1 milj. eiro), ieskaitot ietekmi uz saistītajām nozarēm. Uzlabojoties situācijai, nodarbinātība atgrieztos iepriekšējā līmenī pakāpeniski. Tas nozīmē, ja nebūtu pieņemts informatīvajos ziņojumos ietvertais risinājums, negatīvā ietekme uz valsts budžetu saglabātos arī 2025. gadā vismaz 50% apmērā no 2024. gada līmeņa. Tātad divu gadu summārā negatīvā ietekme uz valsts budžetu būtu ap 50 milj. eiro.

Informācija sagatavota Zemkopības ministrijas

Sabiedrisko attiecību nodaļā, komunikacija@zm.gov.lv